

Handläggare
Caroline Teir
Telefon: 08-508 14 997**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Föreslagna åtgärder för att stärka civilsamhället – Förvaltningens svar på förslagen i rapporten "För ett starkt föreningsliv i Enskede-Årsta-Vantör"

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som svar på förslagen i rapporten.

Lena Lundström Stoltz
StadsdelsdirektörGunilla Ekstrand
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Nämnden gav 2016 studieförbundet ABF Stockholm i uppdrag att genomföra en kartläggning av civilsamhället samt att utforska utvecklingsmöjligheter, behov och önskemål bland civilsamhällets aktörer.

ABF Stockholms presenterade vid årets slut en rapport med föreslagna åtgärder för att stödja civilsamhället i Enskede Årsta Vantör. Detta tjänsteutlåtande bemöter de förslag som tas upp.

Bakgrund

Studieförbundet ABF Stockholm fick 2016 bidrag från nämnden för att genomföra en uppsökande kartläggning av föreningslivet i stadsdelsområdet. Uppdraget innebar även att utforska utvecklingsmöjligheter, behov och önskemål bland civilsamhällets aktörer. Förvaltningen efterfrågade även en genomlysning av föreningslivet ur ett jämställdhetsperspektiv. ABF Stockholm fick även till uppgift att arrangera en demokrativecka för föreningar och ge rådgivning och utbildning kring föreningsutveckling. Vid årets slut presenterade ABF Stockholm ett register med kontaktuppgifter till de föreningar som kartlagts samt en rapport som redogör för

genomförda aktiviteter samt för föreslagna åtgärder för att stödja civilsamhället.

Rapporten utgår företrädesvis från föreningslivet och i viss mån från sociala rörelser och nätverk. Enligt kartläggningen finns 261 aktiva ideella föreningar i stadsdelsområdet. Enligt den enkät som besvarades av 89 föreningar hade 40 föreningar en styrelsesammansättning med minst 40 % av det underrepresenterade könet. I övrigt har ingen jämställdhetsaspekt belysts i rapporten.

Förvaltningen kommer att ta fram en strategisk utvecklingsplan för att arbeta med civilsamhället. De föreslagna åtgärderna i ABF:s rapport kommer delvis ligga till grund för denna plan. Flickors och kvinnors organisering och egenmakt kommer att belysas särskilt i planen. Förvaltningen kommer även att ta fram jämställda målsättningar i planen. Planen kommer att utvecklas och presenteras under hösten.

Ärendet

De förslag som presenteras i rapporten är följande.

1. Kartläggning av lokaltillgång för föreningar utifrån föreningslivets behov
2. Fortsatt genomförande av demokriveckan
3. Etablering av minst tre lokala mötesplatser
4. Införande av en digital föreningstavla
5. Höjning av föreningsbidraget med villkor att nya målgrupper omfattas
6. Införande av facilitator
7. Genomförande av utbildningar

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Avdelning kultur, fritid och demokrati.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har gått igenom rapporten och tagit ställning till samtliga lämnade förslag. Nedan följer förvaltningens synpunkter.

1. Kartläggning av lokaltillgång för föreningar utifrån föreningslivets behov
Förvaltningen delar synen på att ett större utbud av tillgängliga lokaler för föreningar skulle bidra positivt till ett

aktivt civilsamhälle. Idag efterfrågas lokaler av flera föreningar medan andra föreningar har egna lokaler eller möjlighet att låna eller hyra lokal regelbundet. Behovet av fler tillgängliga lokaler ser olika ut beroende på föreningens verksamhet och geografiska hemvist inom stadsdelsområdet.

För tillfället genomförs en lokalinventering över vilka av förvaltningens lokaler som skulle vara ändamålsenliga att öppna upp för föreningarna. Samtidigt genomförs även en förstudie om möjligheterna att etablera ett allaktivitetshus i Östberga med aktiviteter skapade av Stockholms stads förvaltningar tillsammans med föreningslivet. Detta är en idé sprungen ur medborgardialogen i Östberga som såväl boende som föreningsliv visat intresse för. Förvaltningen inväntar lokalinventeringen och förstudien för att se vilket lokalutbud som kan möjliggöras för föreningarna.

2. Fortsätt genomförande av demokrativeckan

En del av ABF Stockholms uppdrag var att anordna en demokrativecka. Under veckan medverkade 31 föreningar i olika utsträckning. Programmet inkluderade bland annat frågor om föreningsliv, jämställdhet, religion kopplat till demokrati och unga människors syn på demokrati.

Att samla civilsamhället för kunskapsspridning, diskussion och debatt under ett antal dagar ser förvaltningen som ett positivt forum för att möta etablerade och nya aktörer i civilsamhället. Det ger även ett organiserat tillfälle för aktörerna att träffa och samtala med varandra. En ny omgång av demokratidagarna planeras till hösten 2017. Att lyfta frågor kring flickors organisering och egenmakt kommer att prioriteras. I övrigt kommer förvaltningen att utgå från de behov som finns i civilsamhället när program och utbildningar planeras.

3. Etablering av minst tre lokala mötesplatser

Förslaget går ut på att ge det lokala föreningslivet inom en eller flera stadsdelar i stadsdelsområdet möjlighet att bilda nätverk och träffas regelbundet.

Förvaltningen ser positivt på att möjliggöra en ökad samverkan föreningarna sinsemellan för att skapa positiva samverkansvinster inom civilsamhället utifrån gemensamma målsättningar. Även om den digitala utvecklingen på många sätt förändrat civilsamhällets organisationsformer, speciellt

bland barn och unga, fyller det fysiska mötet människor emellan fortfarande en oersättlig funktion. Det första steget för att skapa flera fysiska mötesplatser är att utröna vilka av förvaltningens lokaler som skulle kunna erbjudas till föreningslivets verksamhet genom den kartläggning som nu genomförs.

4. Införande av digital föreningstavla

Förslaget beskriver dels att en digital föreningstavla skulle kunna innehålla ett föreningsregister och ge möjlighet för föreningar att själva registrera sina uppgifter, dels skulle en föreningstavla kunna ge annonsplats för föreningar samt samla information från stadsdelen.

Förvaltningen ser ett behov att i samråd med föreningslivet förtydliga om behovet av en digital föreningstavla främst är att ge föreningar ökade möjligheter till kontakt sinsemellan eller om behovet är att få ytterligare en kontaktyta till förvaltningen. Vidare bör eventuell utveckling och drift av en digital föreningstavla hanteras på stadsövergripande nivå snarare än att varje stadsdelsförvaltning handhar en egen föreningstavla.

5. Höjning av föreningsbidraget med villkor att nya målgrupper omfattas

Förvaltningen stöttar idag civilsamhället genom det föreningsbidrag som föreningar kan söka en respektive två gånger per år beroende på verksamhetsområde. Förvaltningen har en viktig uppgift att möjliggöra för invånarna i stadsdelsområdet att ta del av de aktiviteter och den verksamhet som föreningslivet kan erbjuda, en verksamhet som ofta kompletterar förvaltningens eget arbete. Vidare bygger föreningarnas verksamhet på ideellt arbete med begränsade inkomster. Föreningarnas överlevnad är därför oftast beroende av bidrag från olika aktörer och samarbetsparter.

Förvaltningen ser föreningsbidrag och föreningssamverkan som strategiska verktyg för att lyckas med det förebyggande och främjande arbetet. Föreningsbidragets storlek är sedan en fråga för den politiska nämnden att ta ställning till.

6. Införande av facilitator

Förslaget går ut på att en utsedd person i civilsamhället ska fungera som en länk mellan civilsamhället och

förvaltningen. Denna facilitator skulle fokusera på att hjälpa nätverk och sociala rörelser.

Förvaltningen ser förslaget som intressant. En facilitator har potential att samla upp behoven i civilsamhället och förmedla dessa till förvaltningen samt att sprida kunskap om stöd och insatser som förvaltningen erbjuder till civilsamhället. Vidare skulle en facilitator kunna hitta potentiella samverkansmöjligheter inom civilsamhället. En facilitator skulle även kunna fokusera på att nå underrepresenterade grupper i föreningslivet och grupper som förvaltningen ser behov av att särskilt prioritera.

Förvaltningen ser två alternativ. Antingen är denna funktion sprungen ur det lokala civilsamhället och själv föreningsaktiv. Formerna för hur denna person ska utses och ersättas behöver då utredas vidare. Det andra alternativet är att medborgarkontoret som snart väntas öppna har funktionen som facilitator mellan förvaltningen och civilsamhället. Förvaltningen kommer att se över dessa två alternativ och presentera ett förslag i den strategiska utvecklingsplanen.

7. Genomförande av utbildningar

I rapporten framhålls att det finns stor samlad kunskap och kompetens inom föreningarna. "Föreningars sakkunskaper inom sina respektive verksamhetsområde kan ibland vara så stora att de kan ses som expertkunskaper". Vidare påpekas att om förvaltningen erbjuder utbildningar och kompetenshöjande insatser kopplade till att utveckla det ideella föreningsarbetet kan detta bidra till att föreningarna bättre lever upp till demokratiska värden och principer.

Förvaltningen ser positivt på att erbjuda civilsamhället kompetenshöjande aktiviteter. Under demokratidagarna planeras att erbjuda civilsamhällets aktörer möjlighet till vidareutveckling och kunskapshöjning inom de områden där störst behov framkommit. Förvaltningen ser även nytta med gemensamma utbildningar för civilsamhället och förvaltningens personal i syfte att öka kontaktytan och skapa en gemensam förståelse och samsyn kring de ämnen som tas upp.

Avslutande kommentarer kring förvaltningens syn på att stärka stödet till civilsamhället och öka samarbetet. Förvaltningen konstaterar att det problem som främst lyfts fram i rapporten handlar om föreningarnas svårighet att rekrytera och engagera flera medlemmar. Detta är en ständig utmaning för civilsamhället vars verksamhet bygger på ett intressedrivet oavlönat engagemang. De främsta konkreta behoven som betonas är behovet av flera tillgängliga lokaler samt önskan om att etablera fler samarbeten med andra aktörer i civilsamhället.

Förvaltningen avser att fortsätta vidareutveckla sitt stöd till civilsamhället. Dels kan förvaltningen stödja enskilda föreningar med ekonomiskt stöd, möjlighet att hyra eller låna lokal samt att erbjuda kompetenshöjande insatser. Dels behöver förvaltningen utreda vidare hur samarbetet mellan civilsamhällets olika aktörer kan stärkas. En avgörande faktor för att lyckas med förvaltningens samlade förebyggande och främjande arbete är att civilsamhällets aktörer är engagerade.

Ett medborgarkontor är under utveckling och förväntas snart öppna i Rågsved. Personalen kommer att få utbildning om förvaltningens arbete med civilsamhället och om det stöd som förvaltningen erbjuder föreningslivet. Medborgarkontoret väntas stärka förvaltningens samverkan med civilsamhället.

Slutligen kommer ett extra föreningsbidrag för föreningar med verksamhet och aktiviteter riktade mot nyanlända att lysas ut under 2017. Detta bidrag syftar till att stärka de samlade insatserna för målgruppen i stadsdelsområdet samt att uppmuntra föreningslivets engagemang för nyanlända.

Bilagor

1. "För ett starkt föreningsliv i Enskede-Årsta-Vantör", Daniel Hare, ABF Stockholm, 2016.